Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Eduskunta

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle työttömien opiskelua ja työttömyysturvaoikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt lausuntoamme otsikon asiassa, minkä johdosta esitämme seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia.

Esityksen mukaan opintojen pää- ja sivutoimisuutta arvioitaisiin opintojen laajuuden perusteella jatkossa vain tiettyjen erikseen määriteltyjen opintojen osalta. Työnhakijan muilla kuin erikseen määritellyillä opinnoilla ei olisi vaikutusta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta. Päätoimisten opintojen ajalta työnhakijalla ei nykyistä vastaavasti olisi oikeutta työttömyysetuuteen.

Mitkä tahansa opinnot olisi mahdollista osoittaa sivutoimisiksi vähintään kuusi kuukautta kestäneen opiskeluaikaisen vakiintuneen työssäolon tai yritystoiminnan harjoittamisen perusteella. Tämä vastaisi pääasiassa nykyistä soveltamiskäytäntöä. Lisäksi työsuhteen aikana aloitetut opinnot eivät estäisi työttömyysetuuden saamista, jos työttömyys johtuisi työnhakijasta riippumattomasta syystä. Tällaisia syitä olisivat lomautus tai irtisanominen taloudellisella tai tuotannollisella perusteella

Työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja arviolta yli kuukauden ajan opiskelevia työnhakijoita nykyisin koskeva määrältään alennettu työnhakuvelvollisuus rajattaisiin koskemaan vain sellaisia omaehtoisia opintoja opiskelevia, jotka eivät ole suorittaneet peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta.

Työttömyysturvaa saavan opiskelevan työnhakijan tulisi toteuttaa työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa sekä hakea työmahdollisuuksia suunnitelmaan sisältyvän työnhakuvelvollisuuden mukaisesti. Työnhakija on lähtökohtaisesti täysimääräisen työnhakuvelvollisuuden piirissä, mikä tarkoittaa neljän työmahdollisuuden hakemista kuukauden kestävän tarkastelujakson aikana, ellei määrällistä työnhakuvelvoitetta ole alennettu. Työnhakijan olisi esityksen mukaan järjestettävä opintonsa siten,

että työn hakeminen ja vastaanottaminen, työllistymissuunnitelman toteuttaminen sekä työnhakijan palveluprosessiin osallistuminen on mahdollista

Esityksen tavoitteena on parantaa työttömien mahdollisuuksia opiskella työnhaun ohessa työttömyysetuutta menettämättä. Tavoitteena on lisäksi selkeyttää työnhakijan opintojen vaikutusta oikeuteen saada työttömyysetuutta. Esityksen tarkoituksena on myös sujuvoittaa työnhakijan työttömyysturva-asian käsittelyprosessia ja turvata työttömyysturva-asioiden viivytyksetöntä käsittelyä.

Pidämme esitettyjä muutoksia perusteltuina emmekä vastusta niitä. Toteamme kuitenkin, että työttömien mahdollisuutta opiskeluun tulisi ensisijaisesti kehittää opiskeluun tarkoitettujen etuuksien (opintotuki, aikuiskoulutustuki) uudistamisen kautta. Työttömyysetuuksien tarkoituksena on turvata henkilön toimeentulo tilanteessa, jossa se ei ole riittävä työn vähäisyyden tai puuttumisen vuoksi. Tästä syystä pidämme erityisen tärkeänä, että tilanteessa, jossa henkilö voi samaan aikaan sekä opiskella ja saada työttömyysetuutta, hänellä on myös velvollisuus toteuttaa työllistämissuunnitelmaa ja hakea työtä. On myös tärkeää, ettei työllistymissuunnitelmaan sisältyvää työnhakuvelvoitetta tarpeettomasti alenneta työnhakijan opintojen vuoksi, vaan em. vaikutus tulisi olla vain hyvin poikkeuksellisissa tilanteissa.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Harri Hellstén
työmarkkina-asioiden päällikkö